

REPERTORIAREA INFORMAȚIILOR ȘI DESCOPERIRILOR ARHEOLOGICE, PENTRU EPOCA GETO-DACICĂ, DIN JUDEȚUL GORJ

PETRE GHERGHE

Această repertoriere arheologică, pentru epoca geto-dacică este rezultatul identificării și interpretării tuturor materialelor și informațiilor primite sau existente în presa locală de-a lungul timpului, în revistele de specialitate, în manuscrise (Tocilescu, Polonic, răspunsurile la chestionarul arheologic al lui Odobescu, adresate învățătorilor din județul Gorj), altfel spus, este rezultatul cercetărilor de teren și de arhivă de aproape zece ani.

Din punct de vedere metodologic, precizăm că s-a avut în vedere ca localitățile de interes arheologic să fie prezentate în ordinea alfabetică, pe comune, iar în cadrul comunei să fie evidențiate satele cu punctele de interes arheologic și numărul de ordine, de exemplu :

I.C. Alimpești *

I.1.s. Alimpești

I.1.a. „La Glămeie” (denumire populară, locală, dată locului unde s-au descoperit materiale de interes arheologic). Urmează descrierea locului, a obiectelor descoperite și bibliografia (acolo unde există). Dacă pe raza aceluiași sat sînt mai multe puncte de interes arheologic, acestea vor primi în continuare, numărul I.1.b sau I.1.c. Următorul sat din cadrul aceleiași comune va avea numerele I.2, iar punctele arheologice de pe raza lui vor fi marcate cu cifrele I.2.a., I.2.b., etc. Comuna următoare în ordinea alfabetică, va purta numărul II . . .

* Prescurtările utilizate în text : C = comună ; s=sat ; Lc = localitate ; O=oraș ; d.v.=denumire veche.

Conștienți de faptul că această „încercare” de repertoriu arheologic al județului Gorj, pentru epoca geto-dacică, este un bun câștigat, sîntem convinși că el are totuși calitățile inerente ale oricărui început.

I. C. A L B E N I

I. 1 s. **Albeni**

Cu ocazia unor săpături făcute pentru turnarea unei fundații de casă, locuitorul Popovici Dumitru a descoperit la adîncimea de 0,80 m, în curtea casei sale, 2 mărgelile dacice, confectionate din pastă de sticlă, formă rotundă, ornamentate fiecare cu cîte nouă „ochiuri” de culoare albă și albastră.

Diametrul : circa 2 cm.

Pieseile au fost văzute, în anul 1977, în colecția Școlii generale din comună.

II. C! A L I M P E Ș T I

II. 1. s. **Alimpești**

II. 1. a Măgura

Pe dealul numit de localnici Măgura și care are o înălțime de aproximativ 180 m, în noiembrie 1968, profesorul Munteanu Damian a recuperat în urma unor lucrări de terasare a dealului, bucăți de chirpic cu urme de nuiiele și numeroase fragmente ceramice, care aparțin secolelor III—II î.e.n. După inventarul descoperit putem deduce că brăzdarul de plug distrusese de fapt o locuință de tip semibordei.

Perieghează 1968.

Materialele se găsesc la M.J.G.

II. 2. s. **Becheni**

La circa 2 km de satul Becheni, în direcția Alimpești, au fost identificate resturile unui drum dacic care traversează drumul județean nr. 678 A, Alimpești — Tg. Logrești, la km 24.

Drumul vine de la Sucidașa, urcă pe Valea Oltului, continuă pe Dealul Muierii, traversează și intersectează diferite sate pînă ajunge la Sarmizegetusa.

M. Toartă, **Sucidava — Sarmizegetusa, drum continuu, drum de milenii**, în „Studii Vîlcene”, 1974.

II. 3 s. **Sirbești**

Drumul dacic intensificat la Becheni, trece pe la vest de satul Sirbești, urcă Dealul Muierii și trece în satul Ponoarele (C. Bumbești-Pițic).

M. Toartă, op. cit.,

III. C. A N I N O A S A

III. 1 **Cornișani** (d.v.)

III. 1 a. Loc neprecizat

Cu mulți ani în urmă aici a fost descoperit un tezaur de monede dacice ce număra peste 100 bucăți. Ele aveau forma scyphată (convex-concavă) ca, în general toate monedele dacice.

Pe **Av.**, aveau capul lui Zeus mult stilizat, în profil spre dreapta, iar pe **Rv.**, „calul cu bot de rață”, aceasta constituind o particularitate a monedelor descoperite aici.

Cronologic aparțineau secolelor III—II î.e.n. și sînt azi cunoscute sub numele de monede de tipul Aninoasa-Dobrești.

D. Berciu, **A.P.O.**, Craiova, 1939, pp. 219—220

C. Preda, **Monedele geto-dacilor**, București, 1973, p. 274-283.

IV. C. A R C A N I

IV. 1. s. **Arcani**

IV. 1. a. (loc neprecizat)

Aici a fost descoperit întimplător, cu ani în urmă, un tezaur compus din circa 5—6 monede dacice, care cronologic aparțineau secolelor III—II î.e.n.

Iudita Winkler, **S.C.N.**, Cluj, VI, 1—2, tom IV, nr. 9

IV. 1. b. La școală.

Cu mulți ani în urmă, pe deasupra riului Jaleș, la circa 450 m nord-vest de Școala generală, au fost intensificate resturile unor ziduri vechi precum și „morminții dacilor”, cum îi zic locuitorii satului, locul unde s-au descoperit oase

umane și care este în imediata apropiere a zidăriei identificate.

I. Moisil, **Repertoriul de localități istorice, preistorice, și altele din județul Gorj**, în A.O., numărul 24, martie-aprilie, 1926

V. C. B A I A D E F I E R

V. 1. s. **Bala de Fier**

V. I. s. Florile Albe

În partea dreaptă a râului Galbenul, în muntele numit „Florile Albe”, la o înălțime, de la luciul apei, de circa 130 m se află o grotă care a fost locuită în antichitate. În câteva locuri se observă chiar urme de ciopliri artificiale. S-au recuperat fragmente ceramice aparținătoare secolelor III—II î.e.n.

A. Odobescu, Resp. chest. ms. 226, județul Gorj, Academia R.S.R.

V. 1. b. Peștera lui Decebal

În munții învecinați Cătălinului, în Peștera lui Decebal, se văd urme de exploatare a fierului, care datează din epoca dacică.

V.A. Anghelescu, **Importanța zăcămintelor minerale din Gorj**, în „Revista Jiului de literatură, știință și popularizare”, anul I, 1920.

V. 1. c. Peștera Muierilor

În frumoasele chei ale râului Galbenul, au fost descoperite mai multe peșteri. Dintre acestea cea mai interesantă din punct de vedere turistic, speologic și arheologic rămâne Peștera Muierilor.

Aici au fost descoperite bogate urme de locuire care încep cu paleoliticul mijlociu și merg pînă la epoca feudală. C.S.N. Plopșor și colaboratorii, în „SCIV”, 7, 1—2, 1956, p. 15—24; idem în „Materiale ...”, 3, 1957, p. 13—26; D.I.V.R., București, 1976, p. 78.

V. 2. s. **Sohodol**

Centrul satului Sohodol este tăiat de drumul dacic ce vine de la Ponoare (C. Bumbești-Pițic) și traversează, aici,

șoseaua județeană nr. 662 Polovragi — Novaci, la km 44.

Drumul dacic trece la circa 2 km de Peștera Muierilor de la Baia de Fier și de cetatea dacică de la Polovragi.

M. Toartă, **op. cit.**,

VI. C. BĂLĂNEȘTI

VI. 1. s. Glodeni

VI. 1. a. Loc neprecizat

Pe raza satului Glodeni s-au descoperit monede dacice și o masă rotundă de lut, cu picioare.

A. Ștefulescu, Gorjul ..., Tg.-Jiu, 1904, Prefață, p. III

VI. 1. b. Lazuri

Lângă poligon, în punctul numit „Lazuri” sau „Peste Lazuri”, se văd resturile unor locuințe, care, din lipsă de material ceramic, sau alte elemente de dotare, ipotetic, pot fi atribuite civilizației dacice.

Perieghează 1977.

VI. 1. c. Petroasa (Pietroasa)

După ce treci podul Amaradiei lângă comuna Bălănești, se găsesc „bordeiele dacilor”.

I. Moisil, **op. cit.**

VII. C. BĂLEȘTI

VII. 1. s. Cornești

VII. 1. a. Bălava

S-a descoperit întâmplător un mormânt de incinerare celtic. Pe lângă armele ce erau de factură celtică s-au găsit două fragmente de umbo de fier de la un scut. (diametrul piesei pare a fi de 0,114 m) și un cuțit dacic, (sica) îndoit ritual, cu vârful rupt (lungimea actuală 0,28 m). Minerul are trei găuri pentru fixarea prăselelor.

Cronologic, inventarul mormântului, a fost atribuit secolelor II—I î.e.n.

Obiectele descoperite se găsesc în colecția M.J.G.
Dorin Popescu, **Două descoperiri celtice din Oltenia**, în
SCIV, 2, 14, 1963; p. 401; DIVR, 1976; p. 188.

VIII. C. B Ă R B Ă T E Ș T I

VIII. 1. s. Bărbătești

VIII. 1. a. „La Cochînțu”

De la via lui Gheorghe Cochînțu, puțin mai spre răsărit, platoul dealului se numește „Cetatea” și în apropierea lui trecea „Drumul jidovesc”. Aici s-au găsit monede republicane, unele din ele datate 134 î.e.n.

Colecția Ion Cumpănașu, fost învățător, domiciliat în comuna Bărbătești. Decedat. Monedele au fost văzute de noi în anul 1975.

VIII. 1. b. „Sub Coasta Mare”

În livada de pruni a C.A.P.-ului, lângă casa lui Victor Gheban, au fost descoperite trei monede republicane. Azi dispărute.

Informator : Ion Cumpănașu 1975.

VIII. 2. s. Socu

VIII. 2. a. „La pruni”

În anul 1973, s-a descoperit întâmplător, într-o mică alunecare de teren un tezaur compus din circa 5—6 tetradrahme emise de Insula Thasos. O monedă, din acest tezaur, a fost recuperată de prof. Suditu Petroniu, din comuna Bărbătești, satul Socu, care a avut posibilitatea să ne-o ofere spre studiu. În anul 1980 aceasta a fost achiziționată, pentru M.J.G. din Tîrgu-Jiu. Aceasta are pe **Av.** capul zeului Dionysos încununat în foi iederă și cu flori, iar pe **Rv.** pe Heracles, stînd în picioare, rezemat în măciucă. O legendă greacă înconjoară pe trei părți figura eroului.

Colecția M.J.G.

Petre Gherghe, **Cercetări și descoperiri arheologice cu privire la civilizația geto-dacică pe teritoriul județului Gorj**, în A.O., Serie nouă, 2, 1983, p. 58 și fig. 13/3

VIII. 2. b. Loc neprecizat

La granița dintre Socu și Bărbătești „se afla un fel de cetate veche făcută de pământ. Interiorul ei cam de 100 m.l., adică patrată. Dealul are formă tuguată și o înălțime de circa 160 m, iar circumferința lui la poale este de 200 m”.

A. Odobescu, **Resp. chest.**, județul Gorj, **ms.**, pp. 219—220, Biblioteca Academiei R.S.R.

IX. C. B E N G E Ș T I

IX. 1. s. **Bengești**

IX. 1. a. Valea Mare

La adâncimea de 1 m, au fost găsite, întâmplător, mai multe fragmente ceramice aparținând civilizației dacice.

Informator : Gugu Gh., prof. istorie, Bengești, 1977.

X. C. B Î L T E N I

X. 1. s. **Cocoreni**

X. 1. a. „La sediul C.A.P.”

Cu ocazia săpării unui bordei de gheață în curtea C.A.P.-ului, la adâncimea de 1,50 m au fost găsite fragmente ceramice, care proveneau de la mai multe urme de factură dacică.

Material prezentat nouă pentru identificare, de prof. Constantinescu Ștefan, Școala Generală Cocoreni, 1978
Colecția Școlii Generale Cocoreni.

X. 2. s. Loc neprecizat

Pe partea stângă a râului Jiu, se pare că a fost un drum dacic care pleca de la Sarmizegetusa, cobora pe malul drept al Jiului, pînă la Iezureni, unde traversa pe partea stângă și ajungea pînă la Castranova (Dolj).

A. Odobescu, **Rsp. chest.**, județul Gorj, **ms.**, 226, Biblioteca Academiei R.S.R.

X. 2. s. **Rovinari**

X. 2. a. Poiană

— Cu ocazia unor arături, în anul 1968, au fost descoperite **mai multe monede romane** și 28 piese de podoabă din argint, dacice : două coliere, 2 brățări, 2 cercei, 12 inele, 8 cataramă de centură, 1 pandantiv și o plăcuță de formă dreptunghiulară.

C.S.N. Plopșor, **Le trësor dace de Poiana — Gorj**, în „Dacia”, HT—VIII, 1937—1940, p. 203 și următoarele ; L. Mărghitan, **Tezaure dacice de argint**, București, 1976, p. 41 și următoarele.

— A fost descoperit un **mormînt princiar dacic**, incinerat, Dintre obiectele de metal au reținut atenția armura din zale și coiful.

C.S.N. Plopșor, **Op. cit.**, I.H. Crișan, **Mormintul princiar de la Cugir**, în Magazin istoric, nr. 1, 1980, pp. 4488.

XI. C. B O R Ă S C U

XI. 1. s. **Borăscu**

XI. 1. a. „Valea Popii”

La Școala Generală din Borăscu se găsesc fragmente ceramice, descoperite întâmplător, în punctul numit de localnici „Valea Popii”. Ele provin de la **mai multe vase** care aparțin civilizației dacice.

Perieghează 1975

Colecția Școlii Generale Borăscu. Informator : prof. Crețan Polixenie.

XII. C. B U M B E Ș T I - J I U

XII. 1. s. **Bumbești-Jiu**

XII. 1. a. „La cetate”

Cu ocazia săpăturilor arheologice efectuate în dreptul km 82, al șoselei naționale Tîrgu-Jiu — Petroșani, pe malul stîng al Jiului unde se găsește un castru de piatră și o așezare civilă romană, au fost scoase la iveală, cu ocazia cercetărilor arheologice, pe lîngă numeroase materiale arheologice de epocă romană (ceramică, cărămizi, monede, temelii de locuințe,

therme, atelier de fierărie, cuptor de olar etc.) și fragmente ceramice de epocă dacică! Aceste materiale au fost găsite într-un nivel de cultură anterior celui roman, dovedind că, înainte de sosirea romanilor, acolo a fost o așezare dacică.

Cercetări arheologice efectuate în anul 1971 — 1980 de E. Bujor, de la IAB, în colaborare cu M.J.G.

XII. 2. s. Curtișoara

XII. 2. a. Loc neprecizat

În dreptul satului Curtișoara, pe malul stînd al Jiului se zice că ar fi fost, în antichitate un sat.

„Locuitorii primitivi ai acestui cătun... se zice că ar fi fost daci...”.

A. Odobescu, Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226, Academiei R.S.R.

XIII. C. B U M B E Ș T I - P I Ţ I C

XIII. 1. s. Ponoare

De pe „Dealul Muierii” drumul dacic continuă pînă în satul Ponoarele, apoi prin pădurea din marginea de nord a satului, traversează drumul național nr. 67 Rîmniciu-Vîlcea — Tg.-Jiu la km 130.

M. Toartă, **Op. cit.**,

XIV. C. C Ă P R E N I

XIV. 1. s. Căpreni

XIV. 1. a. Piscul cetății (Dealul cetății)

Pe Dealul numit de localnici „Piscul Cetății” aflat în partea de nord-vest a comunei, cu mulți ani în urmă, oamenii au identificat urmele unei cetăți dacice cu val de pămînt și ziduri de cărămidă. Lîngă cetate se găsește un loc de refugiu și trei izvoare cu apă potabilă.

A. Odobescu, Rsp. chest., ms., nr. 226, p. 223, Academia R.S.R.; Emil Condurachi, VI. Dumitrescu, Mircea Matei, Harta arheologică a României, Editura Meridiane, Bucu-

rești, 1972. Periegheză 1986, ocazie cu care cetatea a fost reidentificată. Mulțumim și pe această cale, organelor locale de conducere, pentru sprijinul concret, pe care ni l-a acordat.

XIV. 1. b. La Cornet

— În 1939 a fost descoperit întâmplător, lângă târg, sau puțin mai înainte de biserică, pe partea dreaptă, un tezaur monetar compus din 128 denari republicani. El a fost republicat în 1940 de O. Iliescu care consideră că îngroparea sa s-a făcut după anul 581 e.n. Cele mai multe monezi datează din anii 268 — 75 î.e.n. Printre cele 123 bucăți, a fost identificată și o drahmă de tip Dyrachium.

Între timp, din acest tezaur, au mai fost recuperate 20 de monede. Printre acestea a fost identificată încă o monedă emisă de orașul Dyrhachium. Deci, tezaurul însumează acum 148 monede dintre care două au fost emise, așa cum am spus, de orașul Dyrhachium.

O. Iliescu, Tezaurul de la Căpreni, Dolj (Oltenia), în Documente — Cercetări — Culegeri, 1940, nr. 6, pp. 81—96; B. Mittrea, „Dacia”, IX—X, 1941—1946, pp. 387—390; O. Iliescu S.C.N., III, 1960, pp. 477—486; Gh. Popilian, în Historica, III, 1974, p. 61, A 34. Vezi în acest sens și P. Gherghe, **op. cit.**, p. 58.

XIV. 1. c. La târg

— De la Școala generală Căpreni, puțin mai spre apus, aproape de locul unde s-a descoperit tezaurul monetar român, s-a găsit un bordei dacic. Actualmente nu se mai observă nimic.

Informator: Popescu Nicolae, Căpreni, 1978.

XIV. 1. d. Loc neprecizat

Pe teritoriul comunei cu mulți ani în urmă, a fost descoperit un depozit de coase dacice.

Colecția complexului muzeal județean Dolj, (Secția de istorie) Craiova

Informator: Corneliu Mărgărit Tătulea.

XIV. 1. d. Dealul Băceștilor

La 5—6 km de cetatea din Căpreni, pe Dealul Băceștilor s-a găsit întâmplător o bucată de vatră de foc cu gardină.

XV. C. CĂTUNELE

XV. 1. s. Valea Perilor

XV. 1. a. Pîrîu Chivădar

În satul Valea Perilor, pe tăpșanul format de vărsarea pîrîului Chivădar, în riul Motru, cu ocazia săpăturilor sistematice efectuate în așezarea romană și castru, s-a constatat că acestea erau amplasate pe o așezare dacică, nefortificată. De aici s-au recuperat numeroase fragmente ceramice.

D. Tudor, M. Davidescu, **Săpăturile arheologice din castrul roman de la Cătune, județul Gorj**, în Drobeta, 1976, p. 68 ; D. Tudor, **Itinerare arheologice și istorice oltene**, Ed. Sport-Turism, 1979, p. 73.

XVI. C. CÎLNIC

XVI. 1. s. Cîlnic

XVI. 1. a. Loc neprecizat

Pe malul stîin al riului Tismana se cunosc urmele unui drum de piatră care trecea prin Stejerei, Pinoasa și ducea la Cerneți (Mehedinți).

Actualmente nu se mai observă.

A. Odobescu, Rsp. chest., jud. Gorj, ms., 226 p. 98 verso, Biblioteca Academiei R.S.R.

XVII. C. CRASNA

XVII. 1. s. Buzești

XVII. 1. a. Loc neprecizat

Pe raza satului Buzești, cu ani în urmă, s-a descoperit un tezaur monetar compus din trei piese, din vremea lui Filip al II-lea.

Actualmente dispărute.

Iudita Wincler, S.C.N., Cluj, VI, 1—2, tom IV, nr. 20

XVIII. C. D Â N C I U L E Ş T I

XVIII. 1. s. Hălăngeşti

XVIII. 1. a. Dealul Muierii

Drumul dacic ce lega Sucidava de Sarmizegetusa trece şi pe lângă satele Hălăngeşti, Rădineşti şi Obîrşia de pe raza comunei Dănciuleşti! Dealul pe care este identificat drumul este cunoscut, în partea locului, sub numele de „Dealul Muierii”.

M. Toartă, Sucidava — **Op. clt.**, Academia R.S.R. Bucureşti, 1968, pp. 53—191.

XIX. C. F Ă R C Ă Ş E Ş T I

XIX. 1. s. Fărcăşeşti

XIX. 1. a. Loc neprecizat

„Pe raza satului se află o silişte locuită din vechime... de cînd cu dacii... Tot pe această silişte se mai văd şi urmele unui drum...”

A. Odobescu, Rsp. chest., judeţul Gorj, **ms.**, 226, p. 19, Biblioteca Academiei R.S.R.

XIX. 2. s. Rogojelu

XIX. 2. a. Loc neprecizat

S-a descoperit întimplător cu mulţi ani în urmă, o monedă de tip Filip II, secolele III—II î.e.n.

Iudita Wincler, S.C.S., Cluj, VI, 1—2, tom IV, nr. 143.

XX. C. I O N E Ş T I

XX. 1. s. Ioneşti

XX. 1. a. La Bordeie (Peri) în Valea Mare

Cu ocazia unor lucrări agricole, pe teritoriul comunei au fost descoperite, pe lângă alte materiale de interes arheologic şi, fragmente ceramice care după postă şi decor au putut fi atribuite, culturilor Coţofeni, Glina III şi civilizaţiei dacice.

Colecția Școlii generale Ionești. Identificarea materialelor arheologice s-a făcut, de autorul acestor rânduri, în anul 1979.

XXI. C. JUPINEȘTI

XXI. 1. s. Pîrîu Bola

XXI. 1. a. Siliște

La răsărit de Boia se află un loc numit „Siliște”... Aici se găsesc „hîrburi din vase de lut”.

A. Odobescu, Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226, p. 71, Academia Republicii R.S.R.

XXI. 1. s. Vierșani II (Rogojina)

XXI. 1. a. Piscul Cerului

În stînga Gilortului, pe raza satului Vierșani II, în spațele bisericii din sat este un deal care se numește „Piscul Cerului” și care este apărut natural pe trei laturi și oferă o bună vizibilitate pe Valea Gilortului.

Dealul prezintă, și la ora actuală, urme de terasare artificială. De pe platou, cît și de pe terasele acestuia, s-au cules în anul 1978 fragmente ceramice tipice pentru epoca dacică.

Colecția Școlii generale Bărbătești și M.J.G.
Perieghează 1978.

XXII. C. L E L E Ș T I

XXII. 1. s. Lelești

XXII. 1. a. Valea Hula

Pe această vale se crede că au locuit dacii și că pe aici trecea și un drum dacic ce ajungea la Sarmizegetusa.

Actualmente, loc neidentificat.

A. Odobescu, Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226, p. 122 verso, Biblioteca Academiei R.S.R.

XXII. C. LOGREȘTI

XXIII. 1. s. Logrești

XXIII. 1. a. Măru

Pe raza comunei Măru, la granița dintre satele Măru, Hurezani, Logrești-Birnici, Piscoiș și Grădiștea de Rm. Vilcea, este o poieniță, iar în partea de apus a acesteia se ridică un pisc pe care se găsesc urmele unei cetăți cu val de apărare făcut din pământ.

Azi, satul se cheamă „Cetate”

Perieghează 1978

C.S.N. Plopșor, **Din trecutul îndepărtat al Gorjului**, în Gorjanul, 1939, ianuarie (24—31), p. 3; A. Odobescu, Rsp. chest., ms., județul Gorj, 226, p. 54, Biblioteca Academiei R.S.R.

XXIII. s. s. Sirbești

XXIII. 2. a. Loc neprecizat

Prin satul Sirbești trece spre „Dealul Muierii” și ajunge în satul Ponoarele (C. Bumbesti-Pițic) drumul dacic ce leagă Sucidava de Sarmizegetusa.

M. Toartă, Op. cit.

XXIV. C. PEȘTIȘANI

XXIV. 1. s. Boroșteni

XXIV 1. a. Loc neprecizat

Pe Valea Bistriței, în apropiere de vărsare, au fost găsite fragmente de factură dacică, aparținătoare secolelor III—II î.e.n.

I. Mocioi, I. Vasilescu, **Ceramica Populară din Gorj**, Tg.-Jiu, 1974, partea I

XXV. C. PLOPȘORU

XXV. 1. s. Boroșteni

XXV. 1. a. Valea Satului — Biserica Dacilor

Pe drumul județean Tg.-Jiu — Filiași, pe raza satului Boroșteni, în dreptul căminului cultural și sediului C.A.P., se

face o vale la stînga, care duce spre „Biserica Dacilor” sau cum i se mai spune „La Cetate”.

De aici au fost recuperate resturile unei cămăși de zale incinerate și fragmente de lipitură de urme de nuiiele.

Colectia M.J.G.

A. Odobescu, Rsp. chest., ms., județul Gorj, 226, pp. 61—62, Biblioteca Academiei R.S.R.; C.S.N. Ploșor, **Din trecutul îndepărtat al Gorjului**, în Gorjanul, 1939, ianuarie, (24—31), p. 3

XXVI. C. POLOVRAGI

XXVI. 1. s. Polovragi

XXVI. 1. a. Muntele Padeș

Pe stînga Văii Oltețului, mai exact pe Muntele Padeș, au fost identificate două fortificații geto-dacice, care datează din secolele II—I î.e.n., o așezare de tip DAVA, cu două niveluri de locuire în care se adăpostea la nevoie populația așezării și alături o ACROPOLĂ (Cetățuia) care era locul de reședință al căpeteniei.

Dintre piesele descoperite, pe lângă ceramică, urme, obiecte de podobă, se reține atenția în mod deosebit un dublu basorelief executat pe o plăcuță dreptunghiulară de bronz (101 x 66 mm); reprezentînd pe una din fețe un călăreț, care poate fi socotit ca fiind o căpetenie geto-dacă.

La poalele Muntelui Padeș, a fost descoperită și o așezare geto-dacică, nefortificată, din aceeași epocă cu cetatea, și ea la rîndu-i avînd două nivele de locuire.

În așezare a fost descoperit un tezaur de monede din argint de tip „Janus”, secolul II î.e.n.

A. Ștefulescu, **Gorjul...**, Tg.-Jiu, 2904, Prefață, p. III; C.S.N. Ploșor, în SCIV, IV, 1953, 1—2, p. 207; O. Iliescu, **Descoperiri monetare**, în SCN, 1958, pp. 448—449; A. Vulpe și V. Veselovschi, Bușilă, în Drobeta, I, 1974, p. 147; Floricel Marinescu, **Date noi în legătură cu cetatea dacică de la Polovragi**, în SMMIM, 4—5, 1971 — 1972, p. 5 și următoarele; idem, **Cetatea dacică de la Polovragi, județul Gorj (Oltenia)**, în SMMIM, nr. 10, 1977, p. 2; idem, Crisia, 1972; D.I.V.R. 1976, p. 478.

XXVII. 1. s. Roșia de Amaradia

XXVII. 1. a. Ușile lui Traian (Porțile lui Traian)

Drumul dacic ce leagă Sucidava de Sarmizegetust, vine din Rm. Vilcea, intră pe teritoriul comunei Roșia de Amaradia și taie în două „Dealul Mare”, făcând un defileu de circa 30 m înălțime și 50 m lungime.

M. Toartă, Op. cit.,

XXVII. 1. b. Loc neprecizat

Pe interiorul comunei Roșia de Amaradia au fost descoperite mai multe piese monetare de diferite tipuri, aparținând cronologic secolelor III—II î.e.n.

A: Ștefulescu, **Gorjul...**, 1904, Tg.-Jiu, Prefață, p. III;
I. Wincler, CCS, Cluj, VI, tom IV, nr. 135

XXVII. 1. c. Loc neprecizat

Pe raza comunei au fost descoperite întimplător fragmente ceramice din prima și a doua vîrstă a fierului.

A. Ștefulescu, **Gorjul...**, Tg.-Jiu, 1904, p. 3; I. Mocioi, I. Vasilescu, **op. cit.**, partea I.

XXVII. 2. a. Poiana

XXVII. 2. a. Seciuri

La răsărit de valea numită „Grindul Muierii” se zice că a fost „o tabără tătarască”.

A. Odobescu, Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226, p. 52, Biblioteca Academiei R.S.R.

XXVII. 2. b. Dealul Șoimu

Puțin mai la răsărit de „Dealul Șoimu”, a fost o strajă veche și o cetățuie.

Dealul Șoimu face parte din Dealul Muierii. Aici au fost descoperite arme și monede diferite. Se pare că unele din acestea erau dacice.

A. Odobescu Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226., pp. 50—52, Biblioteca Academiei R.S.R.

XXVIII. 1. s. **Runcu**

XXVIII. 1. a. Loc neprecizat

Pe Valea Sohodolului, într-o peșteră din apropiere, s-au găsit 7 coase dacice lucrate din fier. Acestea au lama ușor arcuită, se continuă cu o buclă și se termină cu un mâner de fontă conică, în care se fixează coada de lemn.

C.S.N. Plopșor și C. Mateescu, **Șantierul arheologic Cerna—Olt**, în SCIV, 3—4, anul VI, iulie-decembrie 1955, p. 406.

XXVIII. 1. b. Loc neprecizat

Pe Valea Sohodolului, pe înălțimile munților din partea de miază-noapte, s-au găsit „bucăți de argint... cu scriptura veche și cu chip de rege ieșit cam mult afară”.

A. Odobescu, Rsp. chest. județul Gorj, ms., 226, p. 226, Biblioteca Academiei R.S.R.

XXVIII. 1. c. Loc neprecizat

La Runcu, lângă Cheile Sohodolului, s-au găsit fragmente de ceramică aparținând epocii Latene, secolul III—II î.e.n.

I. Mocioi, I. Vasilescu, **op. cit.**, partea I.

XXVIII. 1. d. s. **Dobrița**

Pe teritoriul satului, cu ani în urmă, s-au descoperit în timpător coase și seceri dacice, asemănătoare cu cele descoperite la Runcu. Lungimea totală a coaselor, descoperite în cele două localități, variază de la 102 cm până la 122 cm., iar lungimea tubului de înmănușare este de circa 18 cm și are un diametru maxim de 4,2 cm până la 4,4 cm.

Cronologic, coasele descoperite pe teritoriul comunei Runcu, considerăm că aparțin sec. I. e.n.

Vezi : P. Gheorghe, **op. cit.**, p. 52—53, și planșa 12/1—2.

Ca format sînt asemănătoare cu cele descoperite la Runcu.

Colecția M.J.G.

I. Mocioi, I. Vasilescu, **op. cit.**,

XXIX. 1. s. **Săcelu**

XXIX. 1. a. Loc neprecizat

Pe raza comunei Săcelu, în perioada dintre cele două războaie mondiale, a fost descoperit un tezaur monetar dacic, compus din 27 piese, din care 16 de tip Adîncata — Mînistirea și 11 piese de tip Rădulești — Hunedoara.

O. Stoica, **Un tezaur de monede dacice din județul Gorj**, comunicare ținută la sesiunea „Oltenia — străveche vatră de locuire autohtonă”, Craiova, 1979.

XXIX. 2. s. **Magherești**

XXIX. 2. a. Loc neprecizat

În chestionarul lui Odobescu, pentru satul Magherești, se găsește menționat: „...în unele locuri s-au descoperit monede cu chip de om (Decebal sau alți regi daci)”.

Întrebați bătrînii din sat, cu ocazia unei investigații făcute de noi, ni s-a răspuns că ei nu-și amintesc despre descoperirea unor astfel de monede.

A. Odobescu, Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226, p. 238—240, Biblioteca Academiei R.S.R.

XXX C. SCHELA

XXX. 1. s. **Schela**

XXX. 1. a. Haraboru

Pe platoul numit de localnici „Haraboru” — situat între satele Schela și Arsuri — A. Ștefulescu scria în 1904: și azi se găsesc mai multe pietre înfipte în pămînt și orînduite la egală distanță între ele, formînd un dreptunghi regulat, care la rîndul său închide un șir de 3 rotocoale concentrice de piatră de aceeași mărime ca cele din dreptunghiul exterior și tot la aceeași adîncime înfipte în pămînt.

Sub acestea se găsește un strat subțire de cenușă amestecată cu resturi de oale”.

Într-o lucrare mai recentă se precizează că pe acest platou s-au găsit fragmente ceramice corespunzătoare epocii Labene, secolele III—II î.e.n.

cu nituri, pumnale, lănci depuse ritual. Toate aceste morminte au aparținut unor luptători.

Toate aceste morminte aparțin secolelor V—IV î.e.n. Analogii cu necropola de la Telești avem în descoperirile de la Bîrsești, Ferigile, Gogoșu și Slobozia.

Gh. Calotoiu, Necropola de la Telești-Drăgoiești, județul Gorj, în Revista muzeelor și monumentelor, nr. 4/1986, p. 63—70.

XXXIV. 2. s. Telești

XXXIV. 2. a. Livezile mici

În anul 1977 a fost descoperită o cingătoare celtică, două fibule de bronz specifice Laten-ului mijlociu — sec. II î.e.n. —, mărgelile de sticlă, mărgelile tubulare, zăbale din fier. Piesa de podoabă se compune din verigi de bronz, acestea legându-se între ele cu alte elemente din bronz turnate de formă dreptunghiulară. Piese respective se datează în sec. II î.e.n.

Gh. Calotoiu, Revista muzeelor și monumentelor, nr. 2/1987.

XXXIV. 3. s. a. Șomănești

XXXIV. 3. a. Vîrt, „Cioaca cu bani”.

După împărțirea administrativă din anul 1968, satul Vîrt a fost contopit cu satul Șomănești. Pe raza fostului sat Vîrt se găsește dealul „Cioaca cu bani”: fiind apărât natural pe trei laturi cu o bună vizibilitate în zonă și înconjurat de izvoare cu apă potabilă, fiind locuit din cele mai vechi timpuri. Singura legătură cu dealurile vecine se făcea printr-o porțiune de pământ îngustă, pe care în vremea dacilor și apoi a romanilor, a fost amenajat un drum. Acest drum era întrerupt în imediata apropiere a cetății de un șanț lat de 6 m și peste care, după părerea prof. D. Berciu, a existat un pod de lemn, care, la nevoie se putea ridica.

Aici s-au descoperit, de-a lungul anilor, fragmente ceramice specifice epocilor neolitice, bronzului, fierului și romană.

A. Ștefulescu precizează că s-au descoperit și monede dacice.

Sondajele efectuate de noi în anii 1976 și 1977, au prilejuit, ca o noutate științifică, pe lângă descoperirea a numeroase fragmente ceramice, obiecte de uz gospodăresc, arme, etc. și identificarea a două morminte dacice incinerate — singurele de altfel cunoscute pînă acum în preajma cetății.

De reținut că, cetatea a fost cucerită de romani, dar și-a continuat existența și după anul 106.

C.S.N. Ploșsor, **Din trecutul îndepărtat al Gorjului, în Gorjanul**, 1939, ianuarie, (24—31), p. 3;

A. Ștefulescu, **Gorjul...**, Tîrgu-Jiu 1904, Prefață p. III și pagina 138; D. Berciu, A.P.O., Craiova 1939, p. 203; P. Gherghe, El. Bărăgan, **Cercetări arheologice. Cetatea dacică de la Virț**, în *Gazeta Gorjului*, nr. 1231, 9 oct. 1976, p. 6; Pentru inventarul mormintelor, a se vedea P. Gherghe, **op. cit.**, p. 59.

XXXV. O. TG. CĂRBUNEȘTI

XXXV. 1. s. Cojani

XXXV. 1. a. Loc neprecizat

Aici a fost descoperit întimplător un tezaur monetar dacic, parțial s-a pierdut. Din acestea s-au recuperat numai 21 de piese: 14 monede au fost achiziționate în 1966 de I.A.B., iar 7 de M.I.R.S.R., în anul 1971.

Toate aceste monede sînt imitații tirzii ale tetradrahmelor lui Filip II și aparțin secolului II î.e.n.

Ele sînt cunoscute în literatura de specialitate sub denumirea de imitații de tip oltean sau Aninoasa — Dobrești, grupa Aninoasa.

Carmen Petolescu, **Tezaurul de la Tg.-Cărbunești**, în „Apulum”, XII, Alba Iulia, MCMLXXLV, p. 573.

XXXV. 2 s. Petreștii de Sus

XXXV. 2. a. Loc neprecizat

Aici s-a descoperit întimplător o monedă de tip Filip II. Bucur Mitrea, S.C.I.V., 21, 2, 1970, p. 336.

XXXVI. C. TISMANA

XXXVI. 1. s. Costeni

XXXVI. 1. a. Loc neprecizat

Pe raza satului, s-au descoperit fragmente ceramice specifice perioadei Hallstattiene și Latène.

A. Ștefulescu, **Gorjul...**, Tîrgu-Jiu, 1904, p. 3.

XXXVI. 2. s. Topești

XXXVI. 2. a. Loc neprecizat

Întimplător, s-au descoperit fragmente ceramice specifice epocii Latène. Cronologic au fost atribuite secolelor III—II î.e.n.

I. Mociói, I. Vasilescu, **op. cit.**, partea I.

XXXVI. 2. b. Cetățuiul

Pe dealul „Cetățuiul” din Topești, exista o așezare ne-fortificată dacică. Materialele ceramice recuperate aparțin secolelor I î.e.n. — I e. n.

I. Mociói, I. Vasilescu, **op. cit.**, partea I

XXXVII. C. T U R B U R E A

XXXVII. 1.s. S P A H I I

XXXVII. 1. a. Cîmpul Spahiului (Cîmpul Spahiului)

Pe platoul „Cîmpul Spahiului”, aflat în apropierea Școlii elementare de 4 ani din satul Șipolu, în anul 1974, cu ocazia unor lucrări de îmbunătățiri funciare, au fost descoperite vestigii ale civilizației geto-dacice. Efectuîndu-se, de urgență, săpături arheologice de salvare, s-au descoperit 33 locuințe tip bordei, 22 gropi pentru păstrarea proviziilor și 16 gropi menarii, a fost identificată necropola în interiorul căreia s-au descoperit un rug de incinerare și 29 de morminte plane, cu inventar bogat mai ales în arme de luptă. Nu lipsesc nici obiectele de podoabă lucrate din foiță de argint aurit.

Așezarea și necropola de la Turburea-Spahii, prin unicitatea și ineditul lor, au oferit date deosebit de interesante, care, coroborată cu unele știri menționate de izvoarele antice, au contribuit la o mai bună cunoaștere a istoriei geto-dacilor.

Așezarea și necropola, cronologic, au fost atribuite secolelor II—I î.e.n.

Petre Gherghe, **Necropola și așezarea geto-dacică de la Turburea**, în R.M., Seria Muzee, nr. 10, 1976, pp. 58—61 ; Idem, **Așezarea și necropola geto-dacică din comuna Turburea, satul Spahii, județul Gorj**, în Documente recent descoperite și informații arheologice, editat de Academia de Științe Sociale și Politice, București, 1984, p. 26—33.

XXXVIII. O. Ț I C L E N I

XXXVIII. 1. O. Țicleni

XXXVIII. 1. a. Piscul Cetății (La Comandă)

La circa 2 km, sud de Țicleni, se află un deal apărut natural pe trei laturi, cunoscut sub numele de „Dealul Cetății”, „Piscul Cetății” sau „La Comandă”.

Aici au fost identificate, cu mulți ani în urmă, resturile unei cetăți de pământ, fortificată cu șanț și val de apărare.

Cu ocazia unui sondaj arheologic efectuat, de noi, în anul 1975, s-au recuperat numeroase fragmente ceramice, un fragment de piatră de rîșniță și identificate urmele unor locuințe de suprafață cu pereții din nuiiele lipite cu pământ. Material inedit.

Colecția M.J.G.

A. Odobescu, Rsp. chest., județul Gorj, ms., 226, p. 6, Biblioteca Academiei R.S.R.; P. Gherghe, **Vestigii de fortificații geto-dace în județul Gorj**, în *Gazeta Gorjului*, nr. 1408, 1. III. 1980, p. 7.

XXXIX. C. U R D A R I

XXXIX. 1. s. Finținele

XXXIX. 1. a. Loc neprecizat

Pe raza satului Urdari s-a descoperit un tezaur de monede dacice.

Liviu Mărghitan, **Tezaure dacice de argint**, București 1976, p. 69. Vezi și Lista localităților menționate pe hartă. la p. 70.

XL. C. V L A D I M I R

XL. 1. s. Valea Deșului

XL. 1.a. Loc neprecizat

Pe raza satului au fost descoperite mai multe monede, de diferite tipuri, aparținătoare, cronologic, secolelor III—II î.e.n.

La aceste informații se alătură și cele furnizate de Alexandru Ștefulescu care ne semnalează că pe raza satului s-au descoperit „monede dacice”.

De asemenea, tot la modul general se amintește, într-o altă lucrare, că în perimetrul satului Valea Deșului au fost găsite fragmente ceramice corespunzătoare perioadelor Hallstatt și Latène.

Iudita Wincler, S.C.S., Cluj, VI, tom IV, nr. 179; A. Ștefulescu, **Gorjul...**, Tîrgu-Jiu, 1904, Prefață, p. 3, I. Mocioi. I. Vasilescu, **op. cit.**, partea I.

Nu putem încheia această repertoriere arheologică, fără

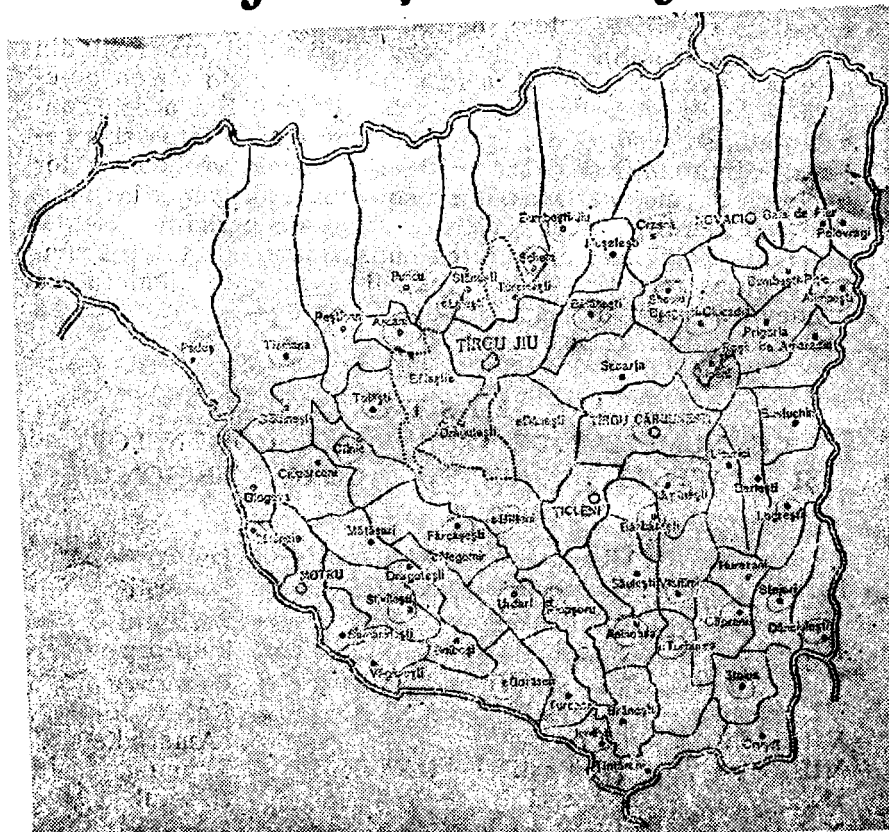
a face chiar și **lapidar**, citeva **precizări**, dintre care cea mai importantă ni se pare aceea că Gorjul — datorită condițiilor climatice specifice, rețelei hidrografice și formelor de relief — a oferit condiții prielnice dezvoltării vieții omenești din cele mai vechi timpuri și, a fost intens locuit în epoca geto-dacică, ca de altfel în toate epocile istorice. Din aceste considerente, se recomandă, în continuare, repertorierea și a celorlalte informații și descoperiri arheologice, verificarea lor pe teren și apoi cartarea. Iar acolo unde distrugerile naturale sau lucrările industriale și carbonifere periclitizează existența lor se impune executarea unor săpături de salvare pentru a putea recupera aceste vestigii — pe care pământul ca o adevărată arhivă le-a păstrat nealterate — și introducerea lor în circuitul expozițional și științific.

L I S T A

CU NUMERELE DE ORDINE ALE COMUNELOR ȘI ORAȘELOR DIN JUDEȚUL GORJ, MENȚIONATE ÎN REPERTORIU

I.	Albeni	XXII.	Lelești
II.	Alimpești	XXIII.	Logrești
III.	Aninoasa	XXIV.	Peștișani
IV.	Arcani	XXV.	Ploșșoru
V.	Baia de Fier	XXVI.	Polovragi
VI.	Bălănești	XXVII.	Roșia de
VII.	Bălești		Amaradia
VIII.	Bărbătești	XXVIII.	Runcu
IX.	Bengești	XXIX.	Săcelu
X.	Bilteni	XXX.	Schela
XI.	Borăscu	XXXI.	Slivilești
XII.	Bumbești-Jiu	XXXII.	Stejari
XIII.	Bumbești-Pițic	XXXIII.	Stoima
XIV.	Căpreni	XXXIV.	Telești
XV.	Cătune	XXXV.	Țirgu-
XVI.	Cîlnic		Cărbunești
XVII.	Crasna	XXXVI.	Iismana
XVIII.	Dănciulești	XXXVII.	Turburea
XIX.	Fărcăsești	XXXVIII.	Țicleni
XX.	Ionești	XXXIX.	Urdari
XXI.	Jupînești	XL.	Vladimir

JUDEȚUL GORJ

A B R E V I E R I

- A.O.** — Arhivele Olteniei, Craiova.
- A.P.O.** — D. Berciu, Arheologia preistorică a Olteniei, Craiova, 1939.
- Apulum** — Apulum, Alba Iulia, MCMLXXLV.
- B.C.M.I** — Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice, București
- B.S.N.R.** — Buletinul Societății Numismatice Române, București.
- D a c i a** — Dacia. Revue d'Archéologie et d'histoire ancienne, București, I—XII, 1924 — 1947 ; N.S., I, 1957...
- D.I.V.R.** — Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic — sec. X.). Elaborat de un colectiv de autori sub conducerea prof. D.M. Pippidi, București, 1976.
- Gorj-ghid...** — E.A. Rușinoru, Gorj — ghid turistic, Editura pentru turism, București, 1973.
- Gorjul...** — Al. Ștefulescu, Gorjul istoric și pitoresc, Tg.-Jiu, 1904.
- I.A.B.** — Institutul de arheologie București.
- Ist. Rom.** — Istoria României, vol. I, București.
- Materiale...** — Materiale și cercetări de arheologie, București.
- Meșteșugurile...** — Rodica Tanțău, Meșteșugurile la getodaci, Editura Meridiane, București, 1972.

M.J.G.	— Muzeul județean Gorj.
Odobescu, Rsp. chest.	— Alexandru Odobescu, Răspunsuri la chestionarul arheologic adresat învățătorilor din județul Gorj, Biblioteca Academiei R.S.R., secția manuscrise.
O.R. III, (IV)	— D. Tudor, Oltenia romană, Ediția III (IV).
Polonic, ms.	— Pamfil Polonic, manuscrise, Academia R.S.R.
R.M.	— Revista muzeelor, București.
SCIV (SCIVA)	— Studii și cercetări de istorie veche (iar începînd din 1974 — Studii și cercetări de istorie veche și arheologie), București.
SCN	— Studii și cercetări de numismatică, Cluj.
SMMIM	— Studii și materiale de muzeografie și istorie militară (Muzeul militar Central).
Sucidava-Sarmizegetusa...	— M. Toartă, Sucidava — Sarmizegetusa, drum continuu, drum de milenii, în „Studii vîlcene”, 1973.
Tocilescu, ms.	— Grigore Tocilescu, manuscrise, Biblioteca Academiei R.S.R.
S.C.S.	— Studii și cercetări științifice, Cluj.